

Innstilling til Fritt Ord-prisen for året 2020

Med utgangspunkt i retningslinjene for HIFOs Fritt Ord-pris har en komité bestående Kari Aga Myklebost, Klaus Nathaus, og Eirik Brazier vurdert de 18 innsendte oppgavene med utgangspunkt i deres faglige kvaliteter, teoretiske og metodiske tilnærminger samt originalitet. Bidragene vi har hatt gleden av å lese viser en stor variasjon i så vel tematikk, tidsperioder, og tilnærming.

Vår kandidat til årets Fritt Ord-pris er Eirik Kvindesland, og masteroppgaven *Between Abadan and Tehran: Oil, Zionism and Jews in Second World War Iran*, levert ved Balliol College, University of Oxford, 2020. Kvindesland planlegger å publisere to fagartikler på grunnlag av oppgaven i internasjonale tidsskrifter. Juryen anser disse planen som realistiske da utgangspunktet er det solide arbeidet som fremvises i oppgaven.

Kvindeslands studie ser nærmere på forbindelsen mellom Iran og Israel-Palestinakonflikten under den andre verdenskrig med utgangspunkt i Storbritannias rekrutteringen av jødiske arbeidere til et oljeraffineri i Abadan. Oppgaven undersøker hvordan sionistbevegelsen forsøkte å bruke dette arbeidet til å rekruttere tilhengere blant den jødiske befolkningen i Iran. De jødiske arbeiderne i Abadan utgjorde et av de første møter mellom sionismen og Iran, og Kvindesland viser her hvordan bevegelsen hadde liten suksess fordi mange iranske jøder var både sosialt og politisk velintegrerte i samfunnet.

Opgaven plasserer imidlertid dette møte mellom sionistbevegelsen og iranske jøder inn i en bredere transnasjonal politisk historie av Midtøsten ved å sette hendelsene inn i en storpolitisk kontekst samtidig som studiet trekker veksler på perspektiver fra både arbeiderhistorie, sosialhistorie, diplomathistorie, og militærhistorie. Kvindesland viser også at hans kunnskapsrike analyser er dypt forankret i historiografien som gjør han i stand til å diskutere eldre tolkninger samt engasjere seg i pågående forskning ved å plassere sine egne funn i forhold til et bakteppe bestående av andre verdenskrig som global konflikt, imperialisme og Midtøstens historie. Ikke minst er Kvindeslands oppgave med på å belyse og skape dypere forståelse for den nåtidige israelsk-palestinske konflikten fra et historisk perspektiv.

Kvindesland fremviser eksepsjonelle språkkunnskaper i både hebraisk og persisk samt et imponerende utvalg av kilder fra arkiver i Israel og Storbritannia. Dette legger et solid fundament for å kunne belyse både britiske, iranske og jødiske/sionistiske perspektiver i oppgaven. Han tilnærmer seg dermed temaet fra ulike vinklinger og klarer å tegne både et nyansert og komplekst bilde av hendelsene som flettes inn i fortelling som alltid beholder en råd tråd. Dette gir en fremstilling som tillater han å suverent skifte mellom den større politiske

konteksten og den spesifikke sosialhistoriske analysen av de sionistiske arbeiderne og jødene i Abadan og Teheran.